

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO

Opole, dnia wtorek, 11 czerwca 2024 r.

Poz. 1616

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE NR PN.III.4131.1.32.2024 WOJEWODY OPOLSKIEGO

z dnia 7 czerwca 2024 r.

Na podstawie art. 91 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609) **stwierdzam nieważność uchwały nr II/11/2024 Rady Gminy Skarbimierz z dnia 6 maja 2024 r. w sprawie zmiany w Statutach Sołectw Gminy Skarbimierz – z powodu istotnego naruszenia prawa.**

UZASADNIENIE

W dniu 6 maja 2024 r. Rada Gminy Skarbimierz, powołując się art. 35 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 609) podjęła uchwałę II/11/2024 w sprawie zmiany w Statutach Sołectw Gminy Skarbimierz, zwaną dalej uchwałą.

Przedmiotowa uchwała wpłynęła do organu nadzoru w dniu 13 maja 2024 r.

W § 1 przedmiotowej uchwały Rada Gminy Skarbimierz wprowadziła zmiany w załącznikach stanowiących Statuty Sołectw: Bierzów, Brzezina, Kopanie, Kruszyna, Lipki, Łukowice Brzeskie, Małujowice, Pawłów, Pępice, Prędocin, Skarbimierz, Zielęcice, Zwanowice i Żłobizna uchwalonych przez Radę Gminy uchwałą nr XVI/108/96 z dnia 9 lutego 1996 r. (ze zmianami) poprzez rozszerzenie kręgu członków Rady Sołeckiej z 5-7 osób. W pierwotnej wersji skład Rady Sołeckiej liczył 5 członków.

Pismem z dnia 24 maja 2024 r. o nr PN.III.4100.35.2024 organ nadzoru wystosował do Przewodniczącego Rady Gminy Skarbimierz prośbę o udzielenie informacji czy projekty statutów jednostek pomocniczych były konsultowane z mieszkańcami tych jednostek zgodnie z art. 35 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. W odpowiedzi na powyższe Przewodniczący Rady Gminy Skarbimierz pismem z dnia 27 maja 2024 r. o nr RG.0004.11.2024 poinformował, że projekt nie był poddany *stricte* konsultacjom z mieszkańcami sołectw. Natomiast wprowadzona zmiana inicjowana była przez sołtysów i rady sołeckie poszczególnych sołectw. Wskazał również, że wprowadzona zmiana „*stworzyła jedynie możliwość do liczniejszego składu rad sołeckich lecz nie obliuguje ona do korzystania z liczniejszego składu rady. Defacto ustalony w dotychczasowym brzmieniu uchwały skład rady sołeckiej wynoszącej 5 osób nadal jest utrzymany, a jedynie dla zainteresowanych sołectw stworzono możliwość powołania rad sołeckich w składzie powiększonym do 7 osób*”. Przewodniczący poinformował ponadto, że w Gminie Skarbimierz odbyły się już zebrania wiejskie podczas których wybrano sołtysów i rady sołeckie. Podczas tych zebrań mieszkańcy sołectw zostali poinformowani o wprowadzonych zmianach, a podczas wyborów do rad sołeckich w niektórych sołectwach mieszkańcy zdecydowali o pozostawieniu rady sołeckiej w 5-cio osobowym składzie rady, a w niektórych wybrano rady w składzie 7-io osobowym.

W ocenie organu nadzoru przedmiotowa uchwała została podjęta z istotnym naruszeniem prawa poprzez naruszenie art. 35 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, zwanej dalej u.s.g.

Zgodnie z zapisem art. 35 ust. 1 u.s.g. organizację i zakres działania jednostki pomocniczej określa rada gminy odrębnym statutem, po przeprowadzeniu konsultacji z mieszkańcami. Ustanowiony przez ustawodawcę wymóg proceduralny, zawarty w formule „po przeprowadzeniu konsultacji z mieszkańcami”, powinien być spełniony z uwzględnieniem dyspozycji art. 5a ust. 2 u.s.g. - przepis ten stanowi, że zasady i tryb przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami gminy określa uchwała rady gminy. Wymóg przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami jednostki pomocniczej winien być rozumiany jako rzeczywiste omówienie z mieszkańcami proponowanych regulacji i umożliwienie mieszkańcom wyrażenia o nich opinii. Rada gminy jest zobowiązana do określenia w sposób kompletny i wyczerpujący zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z jej mieszkańcami. Ustawa nie narzuca ani formy, ani trybu przeprowadzenia konsultacji, pozostawiając przedmiotowe kwestie w gestii rady gminy. Konsultacje adresowane są do mieszkańców gminy. Uczestnikami procesu konsultacji społecznych przeprowadzanych na podstawie art. 5a ust. 1 i 2 u.s.g. są zawsze dwa podmioty. Pierwszym jest organ konsultujący (decydent) uprawniony do rozstrzygania o sposobie wykonywania zadań publicznych. Jego rolą jest rozstrzygnięcie sprawy, która była przedmiotem konsultacji, a także zorganizowanie konsultacji społecznych pod względem prawnym oraz technicznym. Podmiotem konsultującym są organy gminy, gdyż tylko one posiadają kompetencje do rozstrzygania o sprawach publicznych ważnych dla lokalnej wspólnoty samorządowej. Drugim uczestnikiem konsultacji społecznych jest zbiorowy podmiot konsultowany, czyli mieszkańcy jednostki samorządu terytorialnego przeprowadzającej konsultacje (zob. B. Dolnicki (red.), Ustawa o samorządzie gminnym. Komentarz, wyd. II, WKP 2018; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie z dnia 18 listopada 2021 r., III SA/Kr 756/21, LEX nr 3258886). Organowi nadzoru znane jest, iż w obrocie prawnym funkcjonuje uchwała nr XXXII/233/2009 Rady Gminy Skarbimierz z dnia 15 października 2009 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji społecznych z mieszkańcami Gminy Skarbimierz (Dz. Urz. Woj. Opolskiego z 2009 r. nr 101, poz. 1442).

Uchwała dotycząca nadania statutu jednostki pomocniczej (sołectwa) powinna zostać podjęta dopiero po przeprowadzeniu konsultacji z mieszkańcami tej jednostki pomocniczej, której samorząd pomocniczy ma być uregulowany statutem. Inaczej rzecz ujmując, dla spełnienia wymogu, o którym mowa w art. 35 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, konieczne jest uprzednie przeprowadzenie konsultacji z mieszkańcami tego sołectwa, któremu statut ma być nadany. Konsultacje przeprowadza się zgodnie z postanowieniami uchwały rady gminy ustalającej zasady i tryb przeprowadzania konsultacji. Podjęcie uchwały w sprawie uchwalenia statutów sołectw bez przeprowadzenia obligatoryjnych konsultacji z mieszkańcami, w trybie określonym uprzednio w stosownej uchwale, stanowi istotne naruszenie powołanych przepisów, w szczególności art. 35 ust. 1 in fine u.s.g., które samo przez się przesądza o konieczności stwierdzenia jej nieważności. (np. Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie z dnia 25 kwietnia 2024 r., sygn. akt III SA/Kr 1854/23, LEX nr 3713834, Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie z dnia 23 kwietnia 2024 r., sygn. akt III SA/Kr 1840/23, LEX nr 371286).

Podkreślić również należy, że przedmiotowa uchwała została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Opolskiego w dniu 14 maja 2024 r. pod pozycją 1373 a więc zaczęła obowiązywać z dniem 29 maja 2024 r. Zasady i tryb ogłaszania aktów normatywnych określa ustawa z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1461). Zgodnie z art. 4 ust. 1 ww. ustawy akty normatywne, zawierające przepisy powszechnie obowiązujące, ogłaszane w dziennikach urzędowych wchodzą w życie po upływie czternastu dni od dnia ich ogłoszenia, chyba że dany akt normatywny określi termin dłuższy. Stwierdzić należy, że Rada Gminy Skarbimierz przystąpiła do realizacji zapisów przedmiotowej uchwały przedwcześnie.

Biorąc pod uwagę powyższe, uznać należy że uchwała nr II/11/2024 Rady Gminy Skarbimierz z dnia 6 maja 2024 r. w sprawie zmiany w Statutach Sołectw Gminy Skarbimierz istotnie narusza art. 35 ust. 1 u.s.g. Do istotnych naruszeń prawa zalicza się bowiem uchybienia prowadzące do skutków, które nie mogą być tolerowane w demokratycznym państwie prawnym, w tym naruszenie przepisów prawa ustrojowego oraz prawa materialnego, a także przepisów regulujących procedury podejmowania uchwał (por. wyrok NSA z 29 lutego 2024 r., sygn. akt III OSK 1358/22, LEX nr 3694796).

Mając na uwadze powyższe, stwierdzam jak na wstępie.

Na podstawie art. 98 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, w związku z art. 54 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 259) niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze może być zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Opolu za pośrednictwem Wojewody Opolskiego w terminie 30 dni od dnia jego doręczenia.

Z up. Wojewody Opolskiego
Dyrektor
Wydziału Prawnego i Nadzoru

Joanna Sachanbińska